

Päivämäärä

28.3.2014

Dnro

527/14/2014

Voimaantulo- ja voimassaoloaika

1.5.2014 toistaiseksi

Kumoo

Maa- ja metsätalousministeriön asetus afrikkalaisen sikaruton vastustamisesta (6/EEO/2003)

Valtuutussäännökset

Eläintautilaki (441/2013)

Laki eläinten lääkitsemisestä (617/1997)

Vastaavat EY-säädökset

Neuvoston direktiivi 2002/60/EY (32002L0060); EYVL N:o L 192, 20.7.2002, s. 27

Komission päätös 2003/422/EY (32003D0422); EYVL N:o L 143, 11.6.2003, s. 35

**Maa- ja metsätalousministeriön asetus
afrikkalaisen sikaruton vastustamisesta**

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään eläintautilain (441/2013) sekä eläinten lääkitsemisestä annetun lain (617/1997) 10 §:n nojalla:

1 luku. Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan afrikkalaisen sikaruton vastustamiseen.

2 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *sioilla* kaikkia Suidae-sukuun kuuluvia eläimiä, luonnonvaraiset siat mukaan luettuina;
- 2) *sentinelliporsaille* porsaita, jotka eläintaudin hävittämistoimenpiteiden jälkeen sijoitetaan tyhjennettyyn pitopaikkaan ennen varsinaisen eläintuotannon käynnistämistä ja joille tehtävillä vasta-ainetutkimuksilla pyritään varmistumaan siitä, ettei tautia enää esiinny pitopaikassa;

- 3) *lihalla* tuoretta lihaa, elimiä, jauhelihaa, raakalihavalmisteita ja mekaanisesti erotettua lihaa sekä sellaisia lihatuotteita, joille ei ole tehty liitteessä 1 mainittua käsittelyä; sekä
- 4) *vektorilla* *Ornithodoros erraticus* -lajin puutiaista.

2 luku. Toimenpiteet epäiltäessä tai todettaessa afrikkalaista sikaruttoa

3 §

Eläintautiepäilyn vuoksi suoritettava tutkimus

Valvontaviranomaisen on eläintautilain 20 §:ssä tarkoitetun pitopaikkakäynnin yhteydessä tarkastettava pitopaikassa sikaeläinten tunnistamisesta annetussa Maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa (720/2012) säädetyt sikojen merkinnät ja eläinluettelot sekä pitopaikan tuotantoa ja eläinten terveyttä koskevat tiedot.

4 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävä päätös ja siitä poikkeaminen

Jos kyseessä on afrikkalaista sikaruttoa koskeva virallinen eläintautiepäily tai tauti on todettu, on tehtävä eläintautilain 23 §:n 1 momentissa tarkoitettu päätös, jolla:

- 1) veloitetaan sen lisäksi, mitä 3 §:ssä mainitussa asetuksessa säädetään sikojen luetteloinnista, pitämään ryhmittäin erillistä luetteloa kaikista pitopaikassa sairastuneista sioista;
- 2) veloitetaan pitämään sikoja eläinsuojissa tai muussa sellaisessa paikassa, jossa ne voidaan eristää;
- 3) kielletään sikojen ja muiden eläinten tuominen pitopaikkaan ja niiden vieminen sieltä pois;
- 4) kielletään siasta saadun lihan, rehujen, sikojen raatojen, sperman, munasolujen ja alkioiden sekä tautia mahdollisesti levittävien muiden tuotteiden, aineiden sekä välineiden vieminen pois pitopaikasta;
- 5) kielletään henkilöiden liikkuminen ja ajoneuvojen siirtäminen pitopaikasta toiseen sikojen pitopaikkaan ennen kuin pitopaikasta poistumisesta on kulunut vähintään kaksi vuorokautta;
- 6) veloitetaan huolehtimaan suojavaatteiden käytöstä pitopaikassa sekä henkilöiden varusteiden sekä ajoneuvojen asianmukaisesta puhdistuksesta ja desinfektiosta eläinsuojien ja pitopaikan sisään- ja uloskäyntien yhteydessä;
- 7) veloitetaan tarvittaessa hävittämään haittaeläimiä pitopaikasta; sekä
- 8) määrätään pitopaikassa otettavaksi tarvittavat näytteet vektorien esiintymisen varalta, jos niiden esiintyminen on mahdollista, sekä määrätään muista tarvittavista toimenpiteistä, joilla pyritään estämään tartunnan leviäminen vektorien välityksellä.

Eläintautilain 23 §:n 3 momentin nojalla voidaan myöntää lupa poiketa 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetusta muista eläimistä kuin sikoja koskevasta kiellosta sekä 4 tai 5 kohdassa tarkoitetusta kiellosta. Lupaa ei kuitenkaan voida myöntää lihan, sperman, munasolujen tai alkioiden toimittamiseksi Suomen rajojen ulkopuolelle.

5 §

Toimenpiteet pitopaikoissa, joista tauti on voinut tarttua tai joihin se on voinut levitä

Jos eläintautilain 22 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tutkimuksissa mahdollisista tartuntalähteistä ilmenneet tai muut syyt ovat riittäviä perustamaan virallisen eläintautiepäilyn niissä jäljitetyssä pitopaikoissa, joista afrikkalainen sikarutto on voinut tarttua tai joihin se on voinut levitä, tehdään eläintautilain 23 §:ssä tarkoitettu päätös toimenpiteistä taudin leviämisen estämiseksi. Päätöksen ja siitä poikkeamisen osalta sovelletaan, mitä tämän asetuksen 4 §:ssä säädetään.

Jos tartunnan todennäköisyys pitopaikassa on suuri, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä pitopaikan siat eläintautilain 26 §:n 2 momentin nojalla lopetettaviksi virallisen eläintautiepäilyn perusteella. Lopetettaviksi määrätystä eläimistä on määrättävä otettavaksi näytteitä epidemiologisia tutkimuksia varten.

6 §

Eläinten lopettaminen

Afrikkalaisen sikaruton toteamisen jälkeen on eläintautilain 26 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä määrättävä pitopaikan siat lopetettaviksi viipymättä.

Lopetettaviksi määrätystä sioista on määrättävä otettavaksi näytteitä epidemiologisia tutkimuksia varten.

7 §

Eläintautilain 26 §:n nojalla määrättävät hävittämis-, puhdistus-, ja desinfiointitoimenpiteet

Lopetettujen ja pitopaikassa itsestään kuolleiden sikojen raadot on määrättävä hävitettäväksi välittömästi eläinten kuoleman jälkeen tavalla, josta ei aiheudu afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa. Kaikki pitopaikassa olevat, afrikkalaisen sikaruton todennäköisesti saastuttamat tuotteet, sivutuotteet, aineet ja jätteet on määrättävä hävitettäväksi tai käsiteltäväksi siten, että niissä olevat taudinaiheuttajat tuhoutuvat.

Rakennukset, joissa sikoja on pidetty, raatojen kuljettamiseen käytetyt ajoneuvot, eläinten hoidossa käytetyt työvälineet ja kaikki muu todennäköisesti saastunut kalusto ja laitteisto on määrättävä puhdistettavaksi tai desinfioitavaksi sen jälkeen, kun kaikki lopetettaviksi määrättyt pitopaikan eläimet on lopetettu ja raadot hävitetty tai kuljetettu pois. Jos välineitä ja laitteita ei ole mahdollista desinfioida, on ne määrättävä hävitettäväksi. Tarvittaessa on määrättävä vektoreiden torjuntatoimenpiteistä rakennuksissa, joissa eläimiä on pidetty, sekä eläinten kuljettamiseen käytetyissä ajoneuvoissa.

Päätöstä täytäntöön panevan valvontaviranomaisen tulee pitää yksityiskohtaista luetteloa hävitetyistä omaisuudesta.

8 §

Pitopaikasta peräisin olevien jäljitettyjen tuotteiden käsittely ja hävittäminen

Sioista saadut mahdollisesti afrikkalaisella sikaruttoviruksella saastuneet tuotteet, jotka ovat peräisin pitopaikasta, jossa tautia esiintyy, on eläintautilain 29 §:n 1 momentin nojalla mahdollisuuksien mukaan jäljitettävä. Jäljitetyt tuotteen on mainitun pykälän 2 momentin nojalla määrättävä hävitettäväksi tai käsiteltäväksi niin, että taudinaiheuttajavirus tuhoutuu.

9 §

Uusien eläinten tuominen pitopaikkaan, jossa on todettu afrikkalainen sikarutto

Eläintautilain 26 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä toimenpiteistä eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta on määrättävä uusien eläinten tuomisesta pitopaikkaan.

Pitopaikkaan taudin hävittämisen jälkeen tuotavat siat on tutkittava afrikkalaisen sikaruton vasta-aineiden varalta aikaisintaan 45 vuorokauden kuluttua eläinten saapumisesta tai, jos kyse on pitopaikasta, jossa afrikkalaisen sikaruton esiintyminen on liitetty vektoreihin, aikaisintaan 60 vuorokauden kuluttua eläinten saapumisesta.

Mikäli pitopaikassa pidetään sikoja ulkona, sikala täytetään osittain tai afrikkalaisen sikaruton esiintyminen liittyy vektoreihin, on 2 momentissa säädetystä poiketen uusien eläinten tuonti pitopaikkaan aloitettava tuomalla sentinelliporsaita. Sentinelliporsaiden tulee olla ennen tyhjennettyyn pitopaikkaan sijoittamista tutkittu kielteisillä tuloksilla afrikkalaisen sikaruton varalta tai niiden on tultava pitopaikasta, johon ei ole kohdistunut rajoituksia afrikkalaisen sikaruton vuoksi. Sentinelliporsaat on sijoitettava tasaisesti koko pitopaikkaan, ja ne on tutkittava afrikkalaisen sikaruton vasta-aineiden varalta, kun pitopaikkaan tuonnista on kulunut 60 vuorokautta. Jos yhdessäkään porsaassa ei ole klassisen sikaruton viruksen vasta-aineita, sikoja voidaan tuoda koko pitopaikkaan.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetut määräykset voidaan epidemiologisen tilanteen sen salliessa kumota, kun sikojen tuontia koskevan kiellon voimassaolon päättymisestä on kulunut yli kuusi kuukautta eikä pitopaikkaan ole tänä aikana otettu uusia eläimiä.

10 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen voimassaolo

Kun 40 vuorokautta on kulunut eläinten ja niistä saatavien tuotteiden ja muiden tavaroiden hävittämisestä sekä puhdistuksen- ja desinfektion loppuun saattamisesta, eikä pitopaikassa ole tänä aikana todettu tartuntaa, eläintautilain 23 §:ssä tarkoitettu kiello tuoda pitopaikkaan uusia eläimiä kumotaan.

Pitopaikassa, jossa afrikkalaisen sikaruton esiintyminen on liitetty vektoreihin, kiello voidaan kuitenkin kumota vasta, kun mainittujen toimenpiteiden loppuun saattamisesta on kulunut kuusi vuotta, ellei:

- 1) pitopaikassa ole onnistuneesti hävitetty vektoreita; tai
- 2) ole osoitettu, ettei vektoreiden läsnäolo pitopaikassa muodosta huomattavaa afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa.

Eläintautilain 23 §:n nojalla tehty päätös kumotaan muilta osin sen jälkeen, kun pitopaikkaan otetuille uusille eläimille on tehty vaaditut tutkimukset ja tutkimustulokset ovat olleet kielteiset. Päätöksen kumoaminen edellyttää lisäksi, ettei ole muuta perusteltua syytä epäillä afrikkalaista sikaruttoa esiintyvän pitopaikassa.

3 luku. Erityisiä pitopaikkoja koskevat poikkeukset

11 §

Afrikkalainen sikarutto erillisistä tuotantoyksiköistä muodostuvassa pitopaikassa

Jos pitopaikka muodostuu kahdesta tai useammasta tuotantoyksiköstä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi 6 §:ssä säädetystä poiketen päättää, ettei sellaisissa tuotantoyksiköissä olevia eläimiä lopeteta, joissa afrikkalaista sikaruttoa ei esiinny. Tällöin tuotantoyksikön osalta ei myöskään muutoin sovelleta, mitä 6—9 §:ssä säädetään.

Edellytyksenä 1 momentin soveltamiselle on, että yksiköt ovat ennen taudin pitopaikkaan tuloa täyttäneet ja edelleen täyttävät seuraavat vaatimukset:

- 1) yksiköt ovat toiminnallisesti ja rakenteellisesti täysin erillään tartunnan saaneita eläimiä sisältävistä yksiköistä;
- 2) yksiköissä pidettävien sikojen hoidossa käytetään eri henkilökuntaa, välineitä ja laitteita kuin niissä tuotantoyksiköissä pidettävien sikojen hoidossa, jossa tartuntaa esiintyy; sekä
- 3) eläinsuojissa käyvät henkilöt käyttävät suojavaatteita ja -jalkineita, joita ei käytetä eläinsuojan ulkopuolella.

Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava 1 momentin soveltamisesta viipymättä maa- ja metsätalousministeriölle.

12 §

Afrikkalainen sikarutto eläintarhassa, villieläinpuistossa tai muussa erityiskohteessa

Elintarviketurvallisuusvirasto voi 6 §:ssä säädetystä poiketen päättää, ettei pitopaikan sikoja tai osaa niistä määrätä lopetettavaksi eikä sikojen spermaa, munasoluja ja alkioita hävitetä, jos eläinten eloon jättäminen ei aiheuta vaaraa taudin leviämisestä pitopaikan ulkopuolelle ja jos pitopaikka on:

- 1) koe-eläinlaitos;
- 2) eläintarha;
- 3) villieläinpuisto; tai
- 4) aidattu alue, jolla sikoja pidetään tieteellistä tutkimusta taikka uhanalaisten tai harvinaisten lajien tai rotujen säilyttämistä varten.

Jos pitopaikan sikoja tai osaa niistä ei määrätä lopetettavaksi, pitopaikassa on kuitenkin soveltuvin osin määrättävä noudatettavaksi, mitä 6—9 §:ssä säädetään. Päätöksellä pitopaikan eloon jätetyt siat ja niitä koskeva kirjanpito on myös määrättävä tarkastettavaksi ja sioista on määrättävä otettavaksi näytteitä, jotta voitaisiin varmistaa, ettei vaaraa

tartunnan leviämisestä pitopaikan ulkopuolelle ole. Tarvittaessa voidaan lisäksi rajoittaa ihmisten ja ajoneuvojen liikkumista pitopaikkaan ja sieltä pois, kunnes tartunnan leviämisen vaara pitopaikassa on ohi.

Eläintautilain 23 §:n nojalla tehtävän, 1 momentissa tarkoitettua pitopaikkaa koskevan päätöksen voimassaoloon ei noudateta, mitä 10 §:ssä säädetään.

Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava 1 momentin soveltamisesta viipymättä maa- ja metsätalousministeriölle.

13 §

Afrikkalaisen sikaruton virallinen eläintautiepäily tai todettu tartunta teurastamossa

Jos afrikkalaista sikaruttoa epäillään tai todetaan esiintyvän teurastamossa, eläintautilain 22 §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tarkastuksissa on tarkastettava sikojen merkinnät ja eläinluettelot niissä pitopaikoissa, joista siat otettiin kuljetettaviksi.

Poiketen siitä, mitä 4 §:ssä säädetään, teurastamoon kohdistetaan eläintautilain 23 §:n nojalla päätös, jolla kielletään eläinten tuominen teurastamoon sekä niiden siirtäminen sieltä pois. Päätös on 10 §:ssä säädetystä poiketen kumottava, kun 24 tuntia on kulunut siitä, kun puhdistus- ja desinfektioimenpiteet on suoritettu loppuun kyseisessä pitopaikassa.

Teurastamon osalta ei sovelleta, mitä 9 §:ssä säädetään uusien eläinten ottamisesta ja niiden tutkimisesta.

4 luku. Alueelliset toimenpiteet

14 §

Väliaikaisen tarkkailuvyöhykkeen perustaminen afrikkalaista sikaruttoa koskevan virallisen eläintautiepäilyn perusteella

Virallisen eläintautiepäilyn perusteella Elintarviketurvallisuusvirasto voi perustaa taudin epäillyn esiintymispaikan ympärille eläintautilain 33 §:n nojalla rajoitusvyöhykkeen (*väliaikainen tarkkailuvyöhyke*), jos alueella pidetään runsaasti taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä, taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä ja niiden kanssa kosketuksissa olleita eläimiä siirretään paljon, tautiepäilyn ilmoittamisessa on esiintynyt viivästyksiä tai tiedot taudin mahdollisesta alkuperästä ja kulkeutumisesta ovat taudin tehokkaan vastustamisen kannalta riittämättömiä.

Eläintautilain 34 §:n nojalla Elintarviketurvallisuusviraston on määrättävä valvontaviranomaiset suorittamaan väliaikaisella tarkkailuvyöhykkeellä sijaitseissa pitopaikoissa taudin esiintymisen selvittämiseksi tarvittavia tarkastuksia ja ottamaan tarvittavia näytteitä. Pitopaikoissa voidaan myös määrätä noudatettavaksi 4 §:ssä säädettyjä kieltoja, rajoituksia ja toimenpiteitä. Kielloista, rajoituksista ja toimenpiteistä voidaan eläintautilain 38 §:n nojalla myöntää poikkeuksia.

Väliaikainen tarkkailuvyöhyke on lakkautettava, kun tauti on todettu, tautiepäily on suljettu pois tai taudin vastustaminen on saatu hallintaan.

15 §

Rajoitusvyöhykkeen perustaminen, kun afrikkalainen sikarutto on todettu

Kun afrikkalainen sikarutto on todettu, taudin esiintymispaikan ympärille perustetaan eläintautilain 33 §:n nojalla rajoitusvyöhyke, joka jaetaan suoja- ja valvontavyöhykkeeseen. Suojavyöhykkeen rajan tulee sijaita vähintään kolmen kilometrin ja valvontavyöhykkeen rajan vähintään kymmenen kilometrin etäisyydellä taudin esiintymispaikasta siten, että suojavyöhyke sisältyy valvontavyöhykkeeseen ja että rajoja määritettäessä otetaan huomioon myös eläintautilain 33 §:n 2 momentissa tarkoitettut seikat. Rajoitusvyöhykettä ei tarvitse perustaa, jos afrikkalaisen sikaruton tartunta on todettu teurastamossa tai kuljetusajoneuvossa.

16 §

Rajoitusvyöhykkeen lakkauttaminen

Valvontavyöhyke voidaan lakkauttaa, kun:

- 1) desinfiointi, puhdistus ja tarvittava vektoreiden torjunta on suoritettu pitopaikoissa, joissa taudin on todettu esiintyvän; sekä
- 2) valvontavyöhykkeellä sijaitsevilla pitopaikoissa on tehty tarvittavat tutkimukset afrikkalaisen sikaruton varalta sen jälkeen, kun 40 päivää on kulunut alkudesinfektiosta 1 kohdassa tarkoitetuissa pitopaikoissa, ja tutkimusten tulokset ovat olleet kielteiset.

Suojavyöhyke voidaan lakkauttaa, kun:

- 1) desinfiointi, puhdistus ja tarvittavavektoreiden torjunta on suoritettu pitopaikoissa, joissa taudin on todettu esiintyvän; ja
- 2) suojavyöhykkeellä sijaitsevilla pitopaikoissa on tehty tarvittavat tutkimukset afrikkalaisen sikaruton varalta sen jälkeen, kun 45 päivää on kulunut alkudesinfektiosta 1 kohdassa tarkoitetuissa pitopaikoissa, ja tutkimusten tulokset ovat olleet kielteiset.

17 §

Kuljetusvälineiden desinfiointi

Eläintautilain 73 ja 75 §:ssä säädetään toimijan velvollisuudesta pestä ja desinfioida kuljetusvälineitä, joita on käytetty sikojen, muiden kotieläinten, sioista saatujen tuotteiden tai muiden aineiden tai esineiden kuljetukseen ja jotka voivat olla sikaruttoviruksen saastuttamia. Kuljetettaessa rajoitusvyöhykkeeltä peräisin olevia eläimiä tai tuotteita kuljetusvälineet on puhdistettava ja desinfioitava mahdollisimman pian lastin purkamisen jälkeen.

5 luku. Suojavyöhykettä koskevat toimenpiteet, kiellot ja rajoitukset

18 §

Suojavyöhykkeellä sijaitsevien pitopaikkojen tarkastaminen

Aluehallintoviraston on välittömästi tehtävä luettelo kaikista suojavyöhykkeellä olevista sikojen pitopaikoista. Luettelo on pidettävä ajan tasalla.

Elintarviketurvallisuusviraston on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä määrättävä kunnaneläinlääkäri käymään kaikissa vyöhykkeellä olevissa sikojen pitopaikoissa seitsemän vuorokauden kuluessa vyöhykkeen perustamisesta. Käynnin yhteydessä on tarkastettava siat sekä sikojen merkinnät ja eläinluettelot.

19 §

Suojavyöhykkeellä toteutettavat toimenpiteet tartunnan leviämisen estämiseksi

Suojavyöhykkeellä on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä määrättävä:

- 1) vyöhykkeellä sijaitsevista sikojen pitopaikoista vastuussa olevat toimijat seuraamaan sikojen terveydentilaa ja ilmoittamaan kuolleista ja sairastuneista sioista kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle;
- 2) sikojen pitopaikoissa käyvät henkilöt pukeutumaan vain kyseisessä pitopaikassa käytettäviin suojavaatteisiin, vaihtamaan jalkineensa eläinsuojien sisään- ja uloskäynnin yhteydessä niin, että eläinsuojissa käytettävien jalkineiden ja eläinsuojien ulkopuolella käytettävien jalkineiden jalanjäljet eivät kohtaa, pesemään ja desinfioimaan kätensä eläinsuojaan tullessaan ja sieltä poistuessaan sekä pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita varaamaan mahdollisuus jalkineiden desinfiointiin desinfektioaltaassa sekä käsien pesuun ja desinfiointiin: sekä
- 3) aluehallintovirasto huolehtimaan, että vyöhykkeen rajoilla valvotaan ajoneuvojen desinfiointia koskevien velvoitteiden noudattamista ja toteutetaan desinfiointia koskevia tarvittavia lisätoimenpiteitä.

20 §

Sikoja sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskeva siirtokielto

Sikojen kuljettaminen suojavyöhykkeellä on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä kiellettyä. Kieltoa ei kuitenkaan uloteta koskemaan pitopaikan sisällä tapahtuvaa välttämätöntä kuljetusta eikä maanteitse tai rautateitse pysähtymättä ja lastia purkamatta tapahtuvaa kauttakuljetusta.

Lisäksi on kiellettyä sian sperman, alkioiden ja munasolujen kuljettaminen pois suojavyöhykkeellä sijaitsevasta sikojen pitopaikasta.

Kuljetuksissa, joihin eläintautilain 38 §:n nojalla myönnetään poikkeuslupa, sekä poikkeusluvalla kuljetettujen eläinten ja tuotteiden sekä kuljetetuista eläimistä saatujen tuotteiden käsittelyssä ja käytössä on määrättävä noudatettavaksi tämän asetuksen 6 luvussa säädettyjä vaatimuksia.

21 §

Muita eläimiä koskeva siirtokielto

Muiden kotieläinten kuin sikojen tuominen suojavyöhykkeellä sijaitsevaan sikojen pitopaikkaan ja vieminen sieltä pois on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä kiellettävä. Aluehallintovirasto voi hakemuksesta myöntää eläintautilain 38§:ssä tarkoitetun luvan poiketa kiellosta, mikäli poikkeaminen ei aiheuta afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa.

6 luku. Suojavyöhykettä koskevat poikkeusluvut ja luvalla tapahtuvaan toimintaan liittyvät vaatimukset

22 §

Suojavyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta lähtevät sikojen kuljetukset

Kun vähintään 40 vuorokautta on kulunut alkudesinfektiosta ja tarvittavasta vektoreiden torjunnasta pitopaikassa, jossa afrikkalaista sikaruttoa on todettu, aluehallintovirasto voi hakemuksesta myöntää eläintautilain 38 §:n nojalla luvan poiketa 20 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta sikojen kuljettamiseksi suojavyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta:

- 1) teurastettavaksi luvassa nimettävään, rajoitusvyöhykkeellä tai erityisestä syystä muualla sijaitsevaan teurastamoon;
- 2) lopetettavaksi laitokseen, jossa ne lopettamisen jälkeen käsitellään siten, ettei siitä aiheudu afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa; tai muihin suojavyöhykkeellä sijaitseviin pitopaikkoihin.

Jos pitopaikassa on sovellettu erityisen tehokasta näytteidenotto-ohjelmaa, jonka avulla afrikkalaisen sikaruton esiintyminen on voitu sulkea pois, voidaan 1 momentissa annettu määräaika lyhentää 30 vuorokaudeksi.

Luvan myöntäminen edellyttää, että:

- 1) kunnaneläinlääkäri on tutkinut pitopaikassa olevat siat kliinisesti ja samassa yhteydessä mitannut sikojen ruumiinlämmön;
- 2) kunnaneläinlääkäri on tarkastanut sikojen merkinnät ja eläinluettelot; sekä
- 3) tutkimuksissa ei ole havaittu viitteitä afrikkalaisen sikaruton esiintymisestä pitopaikassa eikä eläinten merkintöihin tai eläinluetteloihin liittyviä puutteita.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää 3 momentissa säädetyin edellytyksin myös tapauksissa, joissa suojavyöhykkeellä on todettu tartuntaa useammassa kuin yhdessä pitopaikassa, edellyttäen, että vähintään 30 vuorokautta on kulunut vyöhykkeen perustamisesta ja sikojen siirtäminen on välttämätöntä niiden hyvinvointiin tai muihin sikojen pitoon liittyvien ongelmien välttämiseksi.

Kuljetus voidaan aloittaa vasta, kun kunnaneläinlääkäri on sinetöinyt kuljetusajoneuvon tai se on sinetöity hänen valvonnassaan.

23 §

Poikkeusluvalla kuljetettavien sikojen teurastus sekä lihan käsittely ja merkintä

Aluehallintovirasto ilmoittaa 22 §:ssä tarkoitetusta teuraskuljetusta koskevasta poikkeusluvasta teurastamoa valvovalle viranomaiselle, ja tämä ilmoittaa aluehallintovirastolle sikojen saapumisesta. Teurastettavat siat on pidettävä ja teurastettava erillään muista sioista. Sikojen ante mortem- ja post mortem -tarkastuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota mahdollisiin merkkeihin afrikkalaisesta sikarutosta. Teurastetuista ja lopetetuista sioista on otettava riittävä määrä näytteitä afrikkalaisen sikaruton varalta.

Liha, joka on saatu suojavyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta 22 §:n mukaisesti poikkeusluvalla teurastettavaksi kuljetetuista sioista on käsiteltävä liitteen 1 mukaisesti tai merkittävä liitteen 2 mukaisella merkillä ja lähetettävä käsiteltäväksi sinetöidyissä säiliöissä liitteen 1 mukaisesti. Liha on sen kuljettamisen, käsittelyn ja varastoinnin aikana pidettävä erillään suojavyöhykkeen ulkopuolelta peräisin olevasta lihasta, kunnes se on käsitelty.

24 §

Sikojen kuljettaminen suojavyöhykkeen ulkopuolelta suojavyöhykkeelle teurastettavaksi

Eläintautilain 38§ nojalla voidaan Euroopan unionin lainsäädännön niin salliessa lupa poiketa 20 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta sikojen kuljettamiseksi suojavyöhykkeen ulkopuolelta suojavyöhykkeellä sijaitsevaan teurastamoon välittömästi teurastettaviksi.

7 luku. Valvontavyöhykettä koskevat toimenpiteet, kiellot ja rajoitukset

25 §

Valvontavyöhykkeellä sijaitsevien pitopaikkojen luettelointi

Aluehallintoviraston on tehtävä luettelo kaikista valvontavyöhykkeellä olevista sikojen pitopaikoista. Luettelo on pidettävä ajan tasalla.

26 §

Valvontavyöhykkeellä toteutettavat toimenpiteet tartunnan leviämisen estämiseksi

Valvontavyöhykkeellä on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä määrättävä:

- 1) vyöhykkeellä sijaitsevista sikojen pitopaikoista vastuussa olevat toimijat seuraamaan sikojen terveydentilaa ja ilmoittamaan kuolleista ja sairastuneista sioista kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle; sekä
- 2) sikojen pitopaikoissa käyvät henkilöt pukeutumaan vain kyseisessä pitopaikassa käytettäviin suojavaatteisiin, vaihtamaan jalkineensa eläinsuojien sisään- ja uloskäynnin yhteydessä niin, että eläinsuojissa käytettävien jalkineiden ja eläinsuojien ulkopuolella käytettävien jalkineiden jalanjäljet eivät kohtaa, pesemään ja desinfioimaan kätensä eläinsuojaan tullessaan ja sieltä poistuessaan sekä

pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita varaamaan mahdollisuus jalkineiden desinfiointiin desinfektioaltaassa sekä käsien pesuun ja desinfiointiin.

27 §

Sikoja sekä niiden sukusoluja ja alkioita koskeva siirtokielto

Sikojen kuljettaminen valvontavyöhykkeellä on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä kiellettävä. Kieltoa ei kuitenkaan uloteta koskemaan pitopaikan sisällä tapahtuvaa välttämätöntä kuljettamista, maanteitse tai rautateitse pysähtymättä ja lastia purkamatta tapahtuvaa kauttakuljetusta eikä sikojen kuljettamista valvontavyöhykkeen ulkopuolelta valvontavyöhykkeellä sijaitsevaan teurastamoon välittömästi teurastettaviksi.

Lisäksi on kiellettävä sian sperman, alkoiden ja munasolujen kuljettaminen pois valvontavyöhykkeellä sijaitsevasta sikojen pitopaikasta.

28 §

Muita eläimiä koskeva siirtokielto

Eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä on kiellettävä muiden kotieläinten tuominen sikojen pitopaikkaan ja niiden vieminen sieltä pois vyöhykkeen perustamista seuraavien seitsemän päivän aikana.

8 luku. Valvontavyöhykettä koskevat poikkeusluvut ja luvalla tapahtuvaan toimintaan liittyvät vaatimukset

29 §

Poikkeuslupa sikojen kuljettamiseksi valvontavyöhykkeellä

Eläintautilain 38 §:n nojalla voidaan myöntää lupa poiketa 27 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta sikojen kuljettamiseksi valvontavyöhykkeen ulkopuolelta valvontavyöhykkeelle.

Kun vähintään 30 vuorokautta on kulunut alkudesinfektioista ja tarvittavasta vektoreiden torjunnasta pitopaikassa, jossa afrikkalaista sikaruttoa esiintyy, eläintautilain 38 §:n nojalla voidaan tämän asetuksen 22 §:n 2 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä myöntää lupa poiketa 27 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kiellosta sikojen kuljettamiseksi valvontavyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta:

- 1) teurastettavaksi luvassa nimettävään, suoja- tai valvontavyöhykkeellä tai erityisestä syystä muualla sijaitsevaan teurastamoon;
- 2) lopetettavaksi laitokseen, jossa ne lopettamisen jälkeen käsitellään siten, ettei siitä aiheudu afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa; tai
- 3) muihin suoja- tai valvontavyöhykkeellä sijaitseviin pitopaikkoihin.

Jos pitopaikassa on sovellettu erityisen tehokasta näytteidenotto-ohjelmaa, jonka avulla afrikkalaisen sikaruton esiintyminen on voitu sulkea pois, voidaan 1 momentissa säädetty määräaika lyhentää 21 vuorokaudeksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää 2 momentissa säädetyin edellytyksin myös tapauksissa, joissa valvontavyöhykkeellä on todettu tartuntaa useammassa kuin yhdessä pitopaikassa, edellyttäen, että vähintään 30 vuorokautta on kulunut vyöhykkeen perustamisesta ja sikojen siirtäminen on välttämätöntä niiden hyvinvointiin tai muihin sikojen pitoon liittyvien ongelmien välttämiseksi.

Kuljetus voidaan aloittaa vasta, kun kunnaneläinlääkäri on sinetöinyt kuljetusajoneuvon tai se on sinetöity hänen valvonnassaan.

30 §

Poikkeusluvalla kuljetettavien sikojen teurastus sekä lihan tunnistusmerkintä, käsittely ja käyttö

Edellä 29 §:ssä tarkoitetulla poikkeusluvalla teurastettaviksi kuljetettujen sikojen teurastamisen sekä sioista saadun lihan käsittelyn ja merkitsemisen osalta on määrättävä noudatettavaksi, mitä 23 §:ssä säädetään suojavyöhykkeellä kuljetettavien sikojen teurastuksesta sekä lihan käsittelystä ja merkitsemisestä.

31 §

Poikkeaminen muita kotieläimiä koskevasta siirtokiellosta

Eläintautilain 38 §:n nojalla voidaan myöntää lupa poiketa 28 §:ssä tarkoitettusta kiellosta muiden kotieläinten kuljettamiseksi.

9 luku. Afrikkalainen sikarutto luonnonvaraisissa villisioissa

32 §

Luonnonvaraisessa villisiassa todetun afrikkalaisen sikaruton vuoksi perustettava rajoitusvyöhyke

Luonnonvaraisessa villisiassa todetun afrikkalaisen sikaruton esiintymispaikan ympärille perustetaan eläintautilain 33 §:n nojalla rajoitusvyöhyke. Poiketen siitä, mitä 4—8 luvussa säädetään, rajoitusvyöhykkeeseen sovelletaan tämän luvun säännöksiä.

33 §

Rajoitusvyöhykkeellä toteutettavat toimenpiteet tartunnan leviämisen estämiseksi

Rajoitusvyöhykkeellä Elintarviketurvallisuusviraston on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä määrättävä:

- 1) kunnaneläinlääkäri tarkastamaan vyöhykkeellä sijaitsevat sikojen pitopaikat aluehallintoviraston laatiman pitopaikkaluettelon perusteella sekä tarkastuksen yhteydessä tarkastamaan sikojen merkinnät ja eläinluettelot;

- 2) aluehallintovirasto huolehtimaan, että kaikki vyöhykkeellä ammutut ja kuolleena löydetyt villisiat tutkitaan ja että niistä otetaan näytteitä afrikkalaisen sikaruton varalta;
- 3) aluehallintovirasto huolehtimaan luonnonvaraisten villisikojen ruhojen hävittämisestä tavalla, josta ei aiheudu afrikkalaisen sikaruton leviämisen vaaraa;
- 4) pitopaikoista vastuussa olevat toimijat pitämään sikoja eläinsuojissa tai muutoin eristettynä luonnonvaraisista villisioista; sekä
- 5) sikojen pitopaikoissa käyvät henkilöt pukeutumaan vain kyseisessä pitopaikassa käytettäviin suojavaatteisiin, vaihtamaan jalkineensa eläinsuojien sisään- ja uloskäynnin yhteydessä niin, että eläinsuojissa käytettävien jalkineiden ja eläinsuojien ulkopuolella käytettävien jalkineiden jalanjäljet eivät kohtaa, pesemään ja desinfioimaan kätensä eläinsuojaan tullessaan ja sieltä poistuessaan sekä pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita varaamaan mahdollisuus jalkineiden desinfiointiin desinfektioaltaassa sekä käsien pesuun ja desinfiointiin.

34 §

Sikoja sekä niiden sukusoluja, alkioita ja sivutuotteita koskeva siirtokielto

Elintarviketurvallisuusviraston on eläintautilain 34 §:ssä tarkoitetulla päätöksellä kiellettävä sikojen siirtäminen rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevaan pitopaikkaan tai sieltä pois. Aluehallintovirasto voi eläintautilain 38 §:n nojalla myöntää luvan poiketa kiellosta.

Lisäksi on kiellettävä sikojen sekä sian sukusolujen ja alkoiden siirtäminen rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevasta sikojen pitopaikasta maan rajojen ulkopuolelle sekä luonnonvaraisesta siasta saatujen käsittelemättömien sivutuotteiden tuominen vyöhykkeellä sijaitseviin pitopaikkoihin.

35 §

Suunnitelmat afrikkalaisen sikaruton hävittämiseksi luonnonvaraisista sioista

Afrikkalaisen sikaruton varmistuttua luonnonvaraisissa sioissa Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava 90 päivän kuluessa kirjallinen suunnitelma taudin hävittämiseksi.

10 luku. Erinäiset säännökset

36 §

Rokottaminen afrikkalaista sikaruttoa vastaan

Afrikkalaisen sikaruton rokotteiden käyttö eläimille on kielletty.

37 §

Valmiussuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava kansallinen valmiussuunnitelma afrikkalaisen sikaruton varalta erityissäännöksistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi ja direktiivin

92/119/ETY muuttamisesta Teschenin taudin ja afrikkalaisen sikaruton osalta annetun neuvoston direktiivin 2002/60/EY 21 artiklan ja liitteen VI mukaisesti. Aluehallintoviraston on laadittava alueellinen valmiussuunnitelma.

Valmiussuunnitelmat on pidettävä ajan tasalla.

38 §

Diagnostiset menettelyt ja näytteenottomenetelmät

Valvontaviranomaisen on suorittaessaan tässä asetuksessa säädettyjä tutkimuksia ja tarkastuksia noudatettava, mitä diagnostisista menettelyistä ja näytteenottomenetelmistä säädetään afrikkalaisen sikaruton taudinmäärityskäsikirjan hyväksymisestä annetussa komission päätöksessä 2003/422/EY.

39 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä toukokuuta 2014.

Tällä asetuksella kumotaan afrikkalaisen sikaruton vastustamisesta annettu maa- ja metsätalousministeriön asetus (6/EEO/2003).

Helsingissä 28 p:nä maaliskuuta 2014

Maa- ja metsätalousministeri

Jari Koskinen

Neuvotteleva virkamies

Katri Levonen

Afrikkalaisen sikaruton tuhoamiseksi tehokkaat lihan käsittelytavat

Seuraavat käsittelyt katsotaan tehokkaiksi lihassa mahdollisesti olevan afrikkalaista sikaruttoa aiheuttavan viruksen tuhoamiseksi:

- 1) lämpökäsittely ilmatiiviisti suljetussa säiliössä, F0-arvolla 3,00 tai enemmän; F0-arvo 3,00 tarkoittaa, että tuotteen kylmintä kohtaa on käsitelty riittävästi, jotta saavutetaan sama tappava vaikutus kuin 121 °C:ssa 3 minuutissa nopealla kuumentamisella ja jäähdyttämällä;
- 2) lämpökäsittely 80 °C:n vähimmäislämpötilassa, joka on saavutettava kauttaaltaan koko lihassa;
- 3) lämpökäsittely ilmatiiviissä säiliössä 60 °C:n vähimmäislämpötilassa vähintään 4 tunnin ajan, jona aikana sisälämpötilan on oltava vähintään 70 °C 30 minuutin ajan;
- 4) luuttomalle lihalle on tehty vähintään yhdeksän kuukautta kestävä luonnollinen käymis- ja kypsymiskäsittely seuraavin ominaisuuksin: aW-arvo enintään 0,93 tai pH-arvo enintään 6,00;
- 5) luuttomille kinkuille ja kupeille tehty vähintään 190 päivää (kinkut) tai 140 päivää (kupeet) kestävä luonnollinen käymis- ja kypsymiskäsittely.

Liite 2

Terveysmerkkiä koskevat vaatimukset

Terveysmerkki muodostuu yksittäisestä soikeasta leimasta, jonka halkaisija pituussuunnassa on 6,5 cm ja poikittaissuunnassa 4,5 cm. Seuraavien tietojen on oltava siinä täysin luettavassa muodossa:

- yläosassa jäsenvaltion nimi tai ISO-koodi FI suuraakkosin,
- keskellä teurastamon hyväksymisnumero,
- alaosassa jokin seuraavista kirjainyhdistelmistä: CE, EC, EF, EG, EK tai EY,
- kaksi suoraa viivaa, jotka leikkaavat toisensa keskellä leimaa siten, että leimassa olevat tiedot eivät peity.

Kirjainten korkeuden on oltava vähintään 0,8 cm ja numeroiden korkeuden vähintään 1 cm. Leimassa on myös oltava tiedot, joiden perusteella lihan tarkastuksen tehnyt eläinlääkäri voidaan tunnistaa.